

الْحَمْدُ لِلَّهِ  
الْحَمْدُ لِلَّهِ  
الْحَمْدُ لِلَّهِ

## معاونت پژوهش



سرشناسه:	نوروزی، عین‌الله، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	نوع دوستی از دیدگاه اسلام / عین‌الله نوروزی.
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۲.
شابک:	۹-۷۶۶-۱۹۵-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	کتابنامه.
یادداشت:	چاپ دوم: ۱۳۹۵ (فیبا).
موضوع:	نوع دوستی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
رده بندی کنگره:	۱۳۹۲ ۸ن۹/۳/ BP۲۵۰
رده بندی دیویی:	۹۳/۶۳۲
شماره کتابشناسی ملی:	۳۴۰۳۸۲۴

# نوع دوستی از دیدگاه اسلام

عین الله نوروزی



مرکز بین المللی  
ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

نوع دوستی از دیدگاه اسلام

مؤلف: عین الله نوروزی

چاپ دوم: ۱۳۹۵ ش / ۱۴۳۷ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۱۱۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

مراکز پخش:

ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸

تلفن: ۰۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵ - ۹ / (داخلی ۱۰۵) / ۰۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵

ایران، قم، بلوار محمدامین، سه راه سالاریه. تلفن: ۰۲۵ - ۳۲۱۳۳۱۰۶

ایران، قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم واحد ۳۰۸. تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۴۰۲

pub.miu.ac.ir ✉ miup@pub.miu.ac.ir

📍 [https://telegram.me/pub\\_almostaafa](https://telegram.me/pub_almostaafa)

با سپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

● ناظر گرافیک: مسعود مهدوی

● ناظر چاپ: نعمت الله یزدانی

● مدیر انتشارات: مرتضی محمدعلی نژاد شانی

● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری

● ناظر فنی: محمدباقر شکری

## سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این‌رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمته‌الله و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد.

«جامعه المصطفی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم العالمیه» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمّدی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم» را تأسیس کرده است.

اثر حاضر با عنوان نوع دوستی از دیدگاه اسلام حاصل پژوهش فاضل گرامی جناب آقای عین الله نوروزی، کوششی است در به ثمر رساندن گوشه‌ای از این اهداف متعالی.

در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

## سپاس نامه

بی گمان، هیچ گام کوچک و بزرگی، بی توفیق و یاری حق، برداشتنی نیست و یاری و مدد الهی، در کنار خواست و اراده اش، هر چیزی را از نیست، به مقام هست در می آورد.

خالق هستی را بر این توفیق سپاس گزارم و از همه کسانی که همواره، شرایطی فراهم آورده اند تا به اینجا برسم و نیز از کسانی که واژگان حقیقت را در جان من ریخته، در مسیر هستی مددکارم بوده اند، تشکر ویژه دارم.

خدای بزرگ را سپاس که توفیقم داد تا در کنار استادان بزرگ قرار گیرم و از محضرشان بهره های علمی ببرم. در اینجا تشکر ویژه از استادان گرامی حضرات حجج اسلام احدی و ترابی «دامت برکاتهما» دارم که با راهنمایی های خود، این کوچک ترین را مورد عنایت و الطاف خاص خویش قرار دادند. امید است که در طول عمر بابرکتشان، بیش از پیش، توفیق یابند و در مسیر حق و حقیقت، دستگیر دیگر رهروان این راه باشند و وظیفه مندم تا به این استادان فرزانه احترام نموده، از خداوند متعال توفیقات روزافزونشان را خواستار شوم.

از همه عزیزانی که در کنارم بوده و هستند نیز تقدیر و تشکر فراوان

دارم؛ چراکه با یاری ایشان توانستم این پایان نامه را به سامان برسانم و در مسیر فهم و آموختن و اندیشه در برخی از مباحث فقه اسلامی گام بردارم. امیدوارم، خداوند متعال این مجموعه را برای من و خوانندگان، مفید قرار دهد و آن را دستگیر روز جزایم گرداند.



## فهرست

پیش‌گفتار.....	۱۳
مقدمه.....	۱۵
چارچوب تحقیق.....	۱۷
ضرورت و هدف از تحقیق.....	۱۸
فرضیه تحقیق.....	۱۹
تاریخچه بحث.....	۱۹
۱. شناسه نوع دوستی.....	۲۱
تعریف نوع دوستی در اسلام.....	۲۱
ضرورت نوع دوستی در اسلام.....	۲۵
۱. ضرورت‌ها.....	۲۶
الف) جهان شمول بودن دین اسلام.....	۲۸
ب) احیای فطرت.....	۳۰
ج) دگردوستی عامل تعدیل اخلاق و موجب تعالی زندگی اجتماعی.....	۳۲
د) اُلفت و محبت زمینه‌ساز وحدت و یگانگی جامعه.....	۳۴
۲. صفات لازم.....	۳۶
۳. محور روابط در اسلام.....	۴۶
۴. روابط انسانی.....	۴۸
الف) انسان دوستی.....	۴۸

- ب) هدایت ..... ۴۹
- ج) عدل عمومی ..... ۵۱
- د) حقوق ویژه انسانی ..... ۵۲
- ه) حُسن معاشرت ..... ۵۲
۵. روابط ایمانی ..... ۵۳
- الف) ولایت و محبت ..... ۵۴
- ب) اخوت ..... ۵۵
- ج) مسئولیت اجتماعی ..... ۵۵
- د) مشورت و نصیحت ..... ۵۶
۶. موارد قطع رابطه و محدوده روابط ..... ۵۷
- اهداف نوع دوستی در اسلام ..... ۶۱
۱. گسترش آموزه‌های شریعت اسلام در کل جهان با استفاده از مصالح جهانی ..... ۶۱
۲. تقویت حس مسئولیت‌پذیری در جهت اصلاح جامعه انسانی ..... ۶۷
۳. بسط محبت و گسترش روابط جوامع بشری و همبستگی اجتماعی ..... ۶۸
۴. هدایت مسلمانان به سوی کمال از دریچه مردم‌داری و کارگشایی از مردم ..... ۷۰
۵. تعلیم و تربیت انسان‌ها برای رسیدن به اهداف عالی ..... ۷۴
۶. اسلام آیین سازش با مردم جهان ..... ۷۵
۲. دیدگاه‌های مختلف درباره نوع دوستی ..... ۷۹
- نوع دوستی در قرآن ..... ۷۹
۱. تشبیه به خدا ..... ۷۹
۲. تأسی به رسول اعظم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ..... ۸۲
۳. خطابات و تذکرات قرآن به ما ..... ۸۴
۴. رفتار مسلمانان در جدال‌ها و اختلافات با دیگران ..... ۸۵
- نوع دوستی از نگاه پیامبر اعظم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ..... ۹۰
- نوع دوستی از نگاه ائمه اطهار عَلَيْهِمُ السَّلَام ..... ۱۰۱
- نوع دوستی از دیدگاه دانشمندان و حاکمان اسلامی ..... ۱۰۶
- نوع دوستی مسلمانان از منظر غیر مسلمانان ..... ۱۱۲
۳. الزامات نوع دوستی در اسلام ..... ۱۱۷
- تقییدات مسلمانان در اجرای نوع دوستی ..... ۱۱۷
۱. شکستن حس برتری جویی و خودمحوری ..... ۱۲۰

۲. ترویج فرهنگ قرآن و اهل بیت علیهم السلام ..... ۱۲۲
۳. ایجاد بستر مناسب برای نوع دوستی ..... ۱۲۳
- الف) تعاون اجتماعی ..... ۱۲۳
- ب) گسترش حس انفاق و ایثار ..... ۱۲۴
- ضرورت الگوی مناسب برای مسلمانان درباره نوع دوستی ..... ۱۲۷
۱. اقتدا به الگو ..... ۱۲۷
۲. انقلاب بزرگ پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله ..... ۱۲۸
- رفتار اجتماعی پیامبر اعظم با منحرفان ..... ۱۲۹
- شیوه برخورد حضرت امیر علیه السلام با مروان ..... ۱۳۲
- شیوه برخورد حضرت امام سجاده علیه السلام با مروان ..... ۱۳۳
- آثار و برکات نوع دوستی در جامعه اسلامی ..... ۱۳۴
۱. احساس امنیت اجتماعی ..... ۱۳۴
۲. ارتباط روحی انسان‌ها با یکدیگر ..... ۱۳۵
۳. التزام عملی به حفظ عرض و جان مردم ..... ۱۳۵
۴. تأثیر در استحکام روابط ..... ۱۳۵
۵. ایجاد موازنه اجتماعی ..... ۱۳۶
۶. فراهم شدن بستر هدایت و رشد ..... ۱۳۶
۷. سبب تقویت قانون ..... ۱۳۸
۸. سبب حفظ تمدن ..... ۱۳۸
۹. تأثیر در تکمیل جنبه‌های انسانی ..... ۱۳۸
۱۰. عامل وحدت ..... ۱۳۸
- تأثیرات نوع دوستی مسلمانان در سایر ملل ..... ۱۴۱
- جاذبه‌های مادی و معنوی نوع دوستی ..... ۱۴۳
۴. ژرفای رسالت تبلیغی نوع دوستی ..... ۱۴۷
- آگاهی‌های تبلیغی در پرتو نوع دوستی ..... ۱۴۷
- هدفمندی تبلیغی از منظر نوع دوستی ..... ۱۴۹
۱. پیشگیری در سایه نوع دوستی ..... ۱۵۰
۲. تجلی جامعیت، کمال و پویایی دین ..... ۱۵۰
- آهنگ نوع دوستی در تبلیغ (شیوه‌شناسی) ..... ۱۵۱
۱. اصول مشترک در رسالت پیامبران ..... ۱۵۱

۱۵۱	رسالت خاص پیامبران الهی .....
۱۵۳	ب) توجه به اصل هم‌زبانی و تفاهم فرهنگی با مردم .....
۱۵۴	ج) توجه به اصل توحید در خشیت .....
۱۵۵	۲. قلمرو و مراحل تبلیغ .....
۱۵۵	۳. ضرورت تبلیغ .....
۱۵۶	۴. پاداش تبلیغ .....
۱۵۸	۵. اخلاص در تبلیغ و دوری از حب و بغض .....
۱۵۸	۶. لزوم استقامت و سعه صدر در تبلیغ .....
۱۵۹	۷. مبلغ مردمی و درد آشنا .....
۱۶۰	ایجاد اقتدار و مسئولیت تبلیغی در لوای نوع دوستی .....
۱۶۱	۱. تبلیغ عملی .....
۱۶۲	۲. سیره پیامبر اکرم <small>ﷺ</small> .....
۱۶۴	۳. سیره امیر مؤمنان علی <small>علیه السلام</small> .....
۱۶۵	۴. رفتار مؤدبانه .....
۱۶۷	نتیجه‌گیری .....
۱۶۹	کتاب‌نامه .....

## پیش گفتار

خدا را شاکریم که ما را در عصر بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی علیه السلام آفرید و به اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله و مکتب حیات‌بخش اهل بیت علیهم السلام پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله هدایت فرمود و سلام و صلوات بی‌انتهای خداوند متعال بر محمد و آل پاک او، هادیان و راهنمایان راستین بشر، به‌ویژه ذخیره الهی، حضرت حجت بن الحسن العسکری علیه السلام - آخرین سفیر و حجت خدا بر خلقش - که زمین با آمدنش پر از عدل و داد خواهد شد و با استقرار نظام مقدس جمهوری اسلامی و در سایه‌سار توجهات آن حجت حق، بخشی از مقدمات ظهور آن حضرت فراهم شده است و با حرکت منطقی مسئولان نظام مقدس اسلامی به‌ویژه رهبری‌های حکیمانه مقام عظمای ولایت، حضرت آیه‌الله العظمی خامنه‌ای و مبلغان متعهد و مخلص، مذهب تشیع به عنوان یکی از مترقی‌ترین و منطقی‌ترین مذاهب اسلامی در دنیا معرفی شده است.

همان‌طور که حضرت امام خمینی علیه السلام فرمود: دنیا تشنه اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله است، پس این حقیقتی بزرگ است که با تحقق انقلاب اسلامی، امروزه در هیچ جای دنیا، جایی نیست که نام اسلام و انقلاب

اسلامی را نشنیده باشد و دل‌های بی‌شمار و بسیاری تشنه شنیدن پیام پیامبر رحمت حضرت محمد مصطفی ﷺ نشده باشند.

در عصر ارتباطات، وظیفه سنگینی بر دوش مسئولان و مروجان و مبلغان مکتب اهل بیت ﷺ سنگینی می‌کند که همان ابلاغ پیام حیات‌بخش اسلام است. همان‌گونه که پیامبر ﷺ فرمودند: فلسفه بعثت من، به کمال رساندن مکارم اخلاق است، این پایان‌نامه نیز کوشیده است که به کاوشی عمیق درباره نوع دوستی که یکی از راهبردهای اخلاقی مکتب اسلام است، پردازد و تلاش شده است که با استناد به آیات و روایات به تبیین این موضوع مهم و محوری پرداخته شود.

امید است که این تحقیق توانسته باشد موضوع مذکور را به درستی و دقیق تبیین کند و مرضی درگاه حضرت احدیت - جل جلاله- و حضرت حجت ﷺ باشد.

## مقدمه

از آنجا که جامعه بشری، ترکیبی از روابط گوناگون است و رابطه اجتماع را تشکیل می‌دهد، چگونگی این روابط، در سعادت، رفاه، ترقی و تکامل زندگی اجتماعی سهم به سزایی دارد. در حالی که تنها از ابتدای قرن بیستم، به تدریج، نظریات روابط انسانی در مدیریت، شکل مدون و آکادمیک پیدا کرده است. اما از روزهای آغازین ظهور اسلام، تشکیل مدیریت نبوی در قلمرو اداره جامعه اسلامی و موضوع روابط انسانی در مدیریت، مورد اهتمام وافر آموزه‌های اسلامی بوده است.

روابط انسانی از نظر مفهوم‌شناسی به معنای ایجاد مناسبات انسانی سالم، به منظور ارتقاء رضایت خاطر و نیرومند کردن روحیه افراد و ایجاد اشتراک کوشش بیشتر انسان‌ها است.

در جهان‌بینی اسلامی، انسان فقط یک موجودی نیست که ناخنی پهن دارد و با دوپا راه می‌رود و سخن می‌گوید، بلکه این موجود از نظر قرآن ژرف‌تر و پُراز و رمزتر از این است که بتوان آن‌را با این چند کلمه تعریف کرد.

قرآن انسان‌ها را از طرفی مورد مدح و ستایش و از طرفی مورد

مذمت و نکوهش قرار داده است. عالی ترین مدح‌ها و بزرگ‌ترین مذمت‌های قرآن درباره انسان است. در آیاتی انسان را از آسمان و زمین و فرشته برتر و در همان حال از دیو و چارپایان پست‌تر شمرده است.

#### ستایش‌ها

ظرفیت علمی انسان بالاترین ظرفیت ممکن یک مخلوق است.

#### مذمت‌ها

انسان بسیار ستمگر و بسیار نادان است.

#### تعریف مسئله

نوع دوستی به معنای دوستی نوع انسان، آن هم بی توجه به ملاک‌های دیگری چون اعتقادی، نژادی، فرهنگی و مانند آن است و منظور ما از نوع دوستی در این تحقیق، انسان دوستی و نوع دوستی، دوستی انسانیت و کرامت انسانی است و هرگز دوستی شمایل انسان‌ها مد نظر نمی‌باشد.

#### سؤال اصلی

نوع دوستی در اسلام نسبت به نوع دوستی غربی و سایر مکاتب مادی چه امتیازی دارد؟

#### سؤال‌های فرعی

۱. دیدگاه اسلام به مسئله نوع دوستی چگونه است؟
۲. چه ضرورت‌هایی در خصوص نوع دوستی در اسلام وجود دارد؟
۳. آیا نوع دوستی در اسلام اهدافی را پیگیری می‌کند؟
۴. دیدگاه‌های دیگر در مورد نوع دوستی چیست؟
۵. نوع دوستی در اسلام چه الزاماتی دارد؟
۶. نوع دوستی چه آثار و برکاتی برجای می‌گذارد؟
۷. ژرفای رسالت تبلیغی نوع دوستی چگونه بررسی می‌شود؟



## چارچوب تحقیق

این رساله مشتمل بر چهار بخش و یک نتیجه‌گیری است که هر بخش آن شامل فصل‌هایی در زمینه‌های مرتبط می‌باشد.

بخش اول دارای سه فصل است که در فصل اول، به تعریف نوع دوستی در اسلام پرداخته شده و در فصل دوم، به ضرورت پرداختن به بحث نوع دوستی اشاره شده است و در فصل سوم، به اهداف نوع دوستی در اسلام پرداخته‌ایم.

بخش دوم، که به بررسی دیدگاه‌های مختلف نوع دوستی پرداخته، مشتمل بر شش فصل می‌باشد. در فصل اول، به دیدگاه قرآن به نوع دوستی پرداخته شده. در فصل دوم، به نگاه پیامبر اسلام ﷺ به نوع دوستی اشاره گردیده. در فصل سوم، به دیدگاه ائمه معصومین علیهم‌السلام در این باره پرداخته شده. در فصل چهارم، نوع دوستی از زبان برخی از دانشمندان اسلامی بیان گردیده. در فصل پنجم، به تعاریف حاکمان اسلامی از نوع دوستی اشاره شده و در فصل پایانی، از این بخش به مبحث نوع دوستی مسلمانان از منظر غیر مسلمانان پرداخته شده است.

بخش سوم رساله به بررسی الزامات نوع دوستی در اسلام می‌پردازد. این بخش، که شامل پنج فصل است، به ترتیب زیر به تحلیل و بیان مسئله مزبور پرداخته است:

در فصل نخست، تقییدات مسلمانان در راستای برنامه‌های نوع دوستی بحث شده است. در فصل دوم، به الگوی مسلمانان در زمینه نوع دوستی اشاره گردیده. در فصل سوم، به بررسی آثار و برکات نوع دوستی در جامعه اسلامی پرداخته شده. در فصل چهارم، به تأثیرات نوع دوستی مسلمانان در سایر ملل اشاره شده و در فصل پایانی، جاذبه‌های مادی و

معنوی نوع دوستی، بحث و بررسی است.

بخش چهارم، که بخش پایانی این مجموعه است، به ژرفای رسالت تبلیغی نوع دوستی پرداخته است. این بخش نیز مشتمل بر چهار فصل است که در فصل اول، به آگاهی‌های تبلیغی در پرتو نوع دوستی اشاره نموده‌ایم. در فصل دوم، به هدفمندی تبلیغی از منظر نوع دوستی پرداخته شده. در فصل سوم، آهنگ نوع دوستی در تبلیغ یا همان شیوه‌شناسی در تبلیغ، بحث شده است و در فصل آخر هم به بحث چگونگی ایجاد اقتدار و مسئولیت تبلیغی در لوای نوع دوستی پرداخته‌ایم.

### ضرورت و هدف از تحقیق

به نظر می‌رسد برای واکاوی درست و کامل از این موضوع، بازخوانی سیر تطور و تحول موضوع و آغاز آن، می‌تواند بسیار مفید و سازنده باشد. در پژوهش‌ها و تحقیقات امروزی، تبارشناسی مسئله و موضوع، از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد؛ زیرا تاریخچه مسئله کمک می‌کند تا علل و عوامل پدیداری آن دانسته شود و این‌که چه عواملی موجب شده است تا این موضوع به شکل یک مسئله مطرح شود و در ادوار تاریخی چه تحول و تطوری اتفاق افتاده است؟ و دلایل و مستندات موافقان و مخالفان چیست؟ و چه موضع‌گیری و ایستاری را اختیار کرده‌اند؟

به نظر می‌رسد که در خصوص مسئله نوع دوستی، دیدگاه‌ها و نظریه‌های مختلفی مطرح شده و مقالات و مطالب پراکنده‌ای در این باره نوشته شده است؛ ولی هرگز پژوهش‌های قابل توجهی در داخل و خارج از کشور صورت نگرفته است تا به همه ابعاد این موضوع از منظر اسلام یا به شکل تطبیقی توجه شود.

## فرضیه تحقیق

دین اسلام در مسئله نوع دوستی، دارای مبانی ارزشی، غنی و برنامه‌ای مدون می‌باشد.

## تاریخچه بحث

ادبیات امروزی بشر، به شکل ادبیاتی بسیار عاطفی و حقوقی است؛ به این معنا که بر پایه فرهنگ اومانیستی غرب، انسان به عنوان محور در هر چیزی و در همه حوزه‌ها مورد توجه قرار گرفته است و حتی در برخی از فرهنگ‌های غربی، اصولاً خداوند به کناری گذاشته شده و جای آن را انسان گرفته است. این بدان معناست که عقل، احساس و عواطف معنای دیگری یافته است و هرگونه رفتار و گفتاری نسبت به نوع بشر از حساسیت بالایی برخوردار می‌باشد. واکنش‌ها به حقوق اساسی و طبیعی بشر و حتی بسیاری از مسائل غیر حقوقی بسیار تند است، به گونه‌ای که مخالفان حقوق اساسی و طبیعی بشر نه تنها جا و جایگاهی ندارند بلکه نوع دوستی، حتی در قاتلان حرفه‌ای و محافظت از جانشان، اصل تلقی می‌شود.

این در حالی است که اسلام، از سویی مدار بحث و گفت‌وگوها را بر توحید و خدامحوری گذاشته و از سوی دیگر، در دسته‌بندی انسان‌ها به مسائل مذهبی و دینی به عنوان یک پارادایم و مؤلفه اصلی توجه داده است. این بدان معنا خواهد بود که تفاوت‌های فرهنگی و گفتمان میان فرهنگ غربی حاکم بر جهان امروز و فرهنگ اسلامی و قرآن به شدت وجود دارد و در برابر هم قرار می‌گیرند. این گونه است که بر خلاف تصور و تصویر غربی، انسان‌ها بر پایه اعتقادات مورد داوری و

ارزش‌گذاری قرار می‌گیرند و سطح و نوع روابط بر پایه اعتقادات و باورها تنظیم و سامان می‌یابد.

بازخوانی دیدگاه قرآن و اسلام در زمینه نوع دوستی به ما کمک می‌کند تا درک درست‌تر و کامل‌تری از مسئله داشته باشیم و روابط خود را با دیگران براساس این اصل تنظیم کنیم.